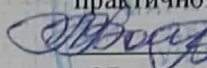

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра практичної психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри
практичної психології

 Людмила ВАРАВА

«27» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВКПП 1.2.16. ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітньо-професійна програма «Практична психологія»

Спеціальність 053 «Психологія»

Факультет філології та масових комунікацій

2020-2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Політична психологія» для студентів спеціальності Психологія ОС «Бакалавр»

Розробник: доктор філософських наук, професор кафедри практичної психології
Попович О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології МДУ

Протокол від 27 серпня 2020 року № 1

В.о. завідувача кафедри практичної психології (Людмила ВАРАВА)

© МДУ, 2020
© МДУ, 2021

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 соціально-поведінкові науки	Вибіркова дисципліна професійної підготовки	
Модулів – 3	Назва ОПП «Практична психологія» Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь «Бакалавр»	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	8 год.
		Самостійна робота	
		51 год.	74 год.
		Індивідуальні завдання:	
		9 год.	4 год.
Вид контролю:			
Залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення з сучасними дослідженнями політичної психології, щодо явищ суспільної й індивідуальної психіки, сполучених з політикою в усіх її проявах, оволодіння найважливішими теоретичними, методологічними та прикладними аспектами політичної психології, яка діагностує й вирішує проблеми політичного життя.

Завдання дисципліни:

- знайомство з теоретичними, методичними і практичними роботами вітчизняних і зарубіжних вчених в області політичної психології;
- формування професійних знань про об'єкт і предмет дослідження в політичній психології;
- освоєння технологіями психологічного дослідження політичних лідерів, процесів, явищ, психологічних феноменів політичної діяльності.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі:

Навчальна дисципліна є вибірковою дисципліною професійної підготовки.

У ході вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути наступні компетенції:

Загальні:

- Здатність діяти громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів, вміти застосовувати основні принципи функціонування сучасного суспільства сталого розвитку та його соціальних інститутів в умовах ринкових відносин, дотримуватися основ безпеки професійної діяльності та здорового способу життя.. (КЗ-1)
- Здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел.. (КЗ-2)
- Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово. (КЗ-3)
- Здатність розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку. (КЗ-4)

Спеціальні:

- Організовувати і виконувати науково-психологічні дослідження певної проблеми (КП-2)

У ході вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути наступні **результати навчання:**

- Використання базових теоретико-методологічних понять психологічної науки та практики в усіх формах професійної діяльності. (ПР-1)
- Здійснення професійної діяльності, спираючись на розуміння закономірностей функціонування психічних явищ, природи та психологічної структури особистості. (ПР-2)

- Планування та здійснення експериментального дослідження і моніторингу актуальних проблем в освітньому та соціальному просторі. (ПР-5)
- Вирішувати завдання із створення та підтримки оптимального психологічного мікроклімату в міжособистісних стосунках у сімейних, організаційних та суспільних системах. (ПР-11)
- Здатність ефективно взаємодіяти з представниками різних соціальних інституцій, установ та організацій. (ПР-12)
- Вирішення професійних завдань з формування соціальних навичок і компетенцій, розвитку особистісних новоутворень, використовуючи традиційні та новітні техніки й технології психологічної роботи. (ПР-14)
- Здійснення організаційно-управлінського консультування з урахуванням специфіки управлінської діяльності, встановлення внутрішньоорганізаційних відносин, розподілу зон відповідальності та прийняття рішень. (ПР-17)

У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати:**

- Засвоїти основні теоретико-методологічні та прикладні засади політичної психології.
- Ознайомитись з сучасними дослідженнями політичної психології, щодо суспільної й індивідуальної психіки, сполучених з політикою в усіх її проявах, вміти аналізувати їх з урахуванням досягнутого рівня психології і політології.
- Зрозуміти закономірності і механізми психічної діяльності людей у суспільно-політичній сфері.
- Оволодіти методами діагностики психологічних факторів, які впливають на політичні процеси.
- Знати особливості прикладної політичної психології.

Студенти мають володіти **вміннями:**

- теоретичної, методологічної та емпіричною базою нового наукового напрямку;
- технологією оцінки людського капіталу;
- методами діагностики психолого-політичної стабільності суспільства і політичної мотивації мас;
- технологією організації соціально-психологічних тренінгів для політологів і майбутніх політичних діячів;
- техніками проведення відбіркових (рекрутингових) заходів щодо висунення політичних лідерів;
- методами економіко-психологічних досліджень та збору інформації для розвитку політичної культури суспільства і його членів.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент має досягти таких результатів навчання (компетентностей):

- комунікативна – вміння донести свою позицію до фахівців та нефахівців; вміння співпрацювати із професійним колом для провадження професійної діяльності;
- володіти навичками ефективно формувати коректну стратегію комунікації, у професійній діяльності;
- здатність виявляти та оцінювати фактичний і потенційний ризик при наданні психологічної допомоги;
- здатність до здійснення стандартних базових процедур надання індивіду, групі, організації психологічної допомоги з використанням традиційних методів і технологій;
- дотримуватись етичних принципів професіонала при роботі з дітьми.

3. Програма навчальної дисципліни

- **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «Політична психологія як наука»**

ТЕМА 1. Основні теоретичні поняття та завдання політичної психології

ТЕМА 2. Історія розвитку політичної психології. Основні методологічні засади

- **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II «Суб'єктивні чинники та суб'єкти політики»**

ТЕМА 3. Суб'єктивні чинники політичного процесу

ТЕМА 4. Особистість в політиці ТЕМА 5. Групи та маси в політиці.

- **ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III «Прикладна політична психологія»**

ТЕМА 6. Прикладні аспекти політичної психології

ТЕМА 7. Політичні технології PR

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	усього	В тому числі					усього	В тому числі					
		л	с	пр	інд	с.р		л	с	пр	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовний модуль 1.													
<i>Політична психологія як наука</i>													
Тема 1 Основні теоретичні поняття та завдання політичної психології	9		2			5	9						7
Тема 2. Історія розвитку політичної психології. Основні методологічні засади.	7	2	2			5	9	2	2				7
Разом за змістовним	16	2	4			10	18	2	2				14

модулем 1												
Змістовий модуль 2.												
<i>Суб'єктивні чинники та суб'єкти політики</i>												
Тема 3. Суб'єктивні чинники політичного процесу	11	2	2		2	5	12		2			10
Тема 4. Особистість в політиці	9	2	2			5	12	2				10
Тема 5. Групи та маси в політиці	11	2	2		2	5	12		2			10
Разом за змістовним модулем 2	31	6	6		4	15	36	2	4			30
Змістовний модуль 3												
<i>Прикладна політична психологія</i>												
Тема 6. Прикладні аспекти політичної психології	14	2	2			10	12		2			10
Тема 7. Методи досліджень та прийоми впливу	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Політичні технології PR	19	2	2		5	10	14				4	10
Разом за змістовним модулем 3	43	6	6		7	26	36		2		4	30
Усього	90	14	16		9	51	90	4	8		4	74

5. Теми семінарських занять

Тема	Кількість годин
1. Основні теоретичні поняття та завдання політичної психології	2
2. Історія розвитку політичної психології. Основні методологічні засади.	2
3. Суб'єктивні чинники політичного процесу	2
4. Особистість в політиці	2
5. Групи та маси в політиці	2
6. Прикладні аспекти політичної психології	2
7. Методи досліджень та прийоми впливу	2
8. Політичні технології PR	2
Разом:	16

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		

...		
-----	--	--

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

8. Самостійна робота

Тема	Денне відділення	Заочне відділення
1. Основні теоретичні поняття та завдання політичної психології	5	7
2. Історія розвитку політичної психології. Основні методологічні засади.	5	7
3. Суб'єктивні чинники політичного процесу	5	10
4. Особистість в політиці	5	10
5. Групи та маси в політиці	5	10
6. Прикладні аспекти політичної психології	10	10
7. Методи досліджень та прийоми впливу	6	10
8. Політичні технології PR	10	10
Разом:	51	74

9. Індивідуальні завдання

1. Здійснити психологічний аналіз особистості політичного лідера – історичної особи (за вибором студента) з використанням:

- Біографічних матеріалів;
- Відеоматеріалів публічного виступу;
- Результатів політичної діяльності.

2. Скласти глосарій по вивченим темам.

10. Методи навчання

Лекції, розв'язування творчих завдань, складання графічних схем, заповнення таблиць, дискусії, конспектування, написання есе, рефератів, укладання глосарію.

11. Критерії оцінювання

Застосовуються наступні види контролю: усне опитування під час занять, тестування, виконання контрольних робіт.

12. Засоби оцінювання

Під час вивчення навчальної дисципліни застосовується поточний контроль, за результатами якого (сумі отриманих балів) проставляється залік (за фактом виконаних робіт). Поточний контроль здійснюється у формі контролю систематичності та активності роботи студентів протягом семестру під час вивчення програмного матеріалу дисципліни, зокрема: виступи та виконання індивідуальних завдань, виконання семінарських завдань; участь в обговоренні питань з певної теми; відповіді на запитання викладача.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			ІНДЗ	Сумма
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання завдань на семінарських заняттях передбачено в аудиторії, яка обладнана мультимедійним проектором, екраном, дошкою настінною, що дозволяє оволодівати вміннями створення інформаційного наочного матеріалу тощо.

15. Методичне забезпечення

-

16. Рекомендована література

Література та електронні ресурси для підготовки до заліку

1. **Ольшанский Д.В.** Политическая психология — Екатеринбург: Деловая книга, 2001. — 496 с. 3 7 – 67; 68 – 154; 155 – 287; 288 – 312; 313 – 400; 401 – 490. Электронный ресурс <https://studfile.net/preview/5603431/>

2. **Головатий М. Ф.** Політична психологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. Ф. Головатий; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ: МАУП, 2001. – 135 с. 3 3 – 35; 36 – 94; 95 – 133. Электронный ресурс <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001448>

3. Політична психологія. Навчальний посібник/Ред. С.О.Матвеева . - Київ: ЦУЛ, 2003.-216 с. 3 4 – 37; 38 – 95; 96 – 143; 144 – 178; 179 – 214. Электронный ресурс [http:// www.flogiston.ru](http://www.flogiston.ru)

Рекомендована література

Базова

1. **Абашкина Е.Б., Косолапова Ю.Н.** О теориях лидерства в современной политической психологии США // США: Экономика, политика, идеология, 1995. № 1, - 65 с.

2. **Адорно Т.В, Сенфорд Р.Н., Френкель-Брюнsvик Э, Левинсон Д. Дж.** Исследование авторитарной личности. М.: Акад.исслед.культуры, 2001, - 412 с.

3. **Арендт Х.** Массы и тоталитаризм //Вопросы социологии, Т.1. Вып.1., - 34 с.

4. **Арон Р.** Демократия и тоталитаризм. М., 1993, - 535 с.

5. **Бешлер Ж.** Демократия. Аналитический очерк. М., Юнеско, 1994, - 64 с.

6. **Вебер М.** Протестантская этика и дух капитализма. М.: Акад.исслед.культуры, 2001, - 345 с.

7. **Гозман Л.Я.** Психология в политике - от объяснения к воздействию// Вопр. психологии, 1994. N1, - 467 с.

8. **Гозман Л.Я., Эткинд А.М.** Метафоры и реальность - психологический анализ советской истории //Вопр. философий, 1991, - 241 с.

9. **Гозман Л.Я., Эткинд А.М.** Культ власти. Структура тоталитарного сознания. Осмыслить культ Сталина. М.-. Прогресс, 1989, - 142 с.

10. **Дилигенский Г.Г.** Социально-политическая психология. М.: Наука, 1994, - 556 с.

11. **Егорова-Гантман Е В.** и др. Политиками не рождаются- Как стать и остаться эффективным политическим лидером. М. 1993. – 98 с.

12. **Лебедева М. М.** Политическое урегулирование конфликтов: Подходы, решения, технологии М. : Аспект Пресс, 1999, - 75 с.

13. **Лебон Г.** Психология народов и масс. Спб.: Макет, 1995, - 64 с.

14. **Левада Ю.Л.** "Человек советский" пять лет спустя: 1989- 1994 (предварительные итоги сравнительного исследования)// Экономические и

социальные перемены. Мониторинг общественного мнения. ВЦИОМ, 1995. №1. С. 10.

15. **Фрейд З.** Психология масс и анализ "Эго". Минск, 1994, - 142 с.

16. **Хаек Ф.** Дорога к рабству (любое издание). М. 1998, - 87 с.

17. **Шестопал Е. Б.** Политическая психология. М.: Аспект Пресс, 2007, - 245 с.

18. Политическая психология: Хрестоматия / Сост. **Е.Б. Шестопал.** М.: Инфра-М, 2002.

19. <http://znanium.com/bookread2.php?book=377199>

20. <http://znanium.com/bookread2.php?book=390289>

21. <http://znanium.com/bookread2.php?book=390346>

Додаткова література:

1. **Агеев В.С.** Межгрупповое взаимодействие: социально-психологические проблемы. М., 1990, - 355 с.

2. **Амелин В.Н., Дегтярев А.А.** Опыт развития прикладной политологии в России // Полис, 1998. № 3. С. 157—179.

3. **Анцупов А.Я., Шипилов А.И.** Конфликтология. М.: Юнити, 1999.

4. **Ануфриев Е.А.** Политическая социализация личности как проблема современной политологии // Вестник МГУ. Серия 18. Социология и политология, 1997. №3. С. 34.

5. **Ахрименко А.С.** Политическое прогнозирование на российском фоне // Вестник МГУ. Серия 12. Политические науки, 1999. № 1. С. 28—42.

6. **Берковиц Л.** Агрессия: причины, последствия и контроль. Спб.: Прайм-еврознак, 2002, - 75 с.

7. **Гозман Л.Я., Шестопал К.В.** Политическая психология. Ростов-на-Дону: Феникс, 1996, - 421 с.

8. **Горяинов В.П.** Динамика и прогнозирование рейтинга доверия к политическим лидерам России // Полис, 1997. № 4. С. 57—77.

9. **Доценко Е.Л.** Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. М.: Черо, 2000, 342 с.

10. **Жмыриков А.Н.** Психология политического лидерства в современной России. — Н. Новгород, 1996, 452 с.

11. **Крэйхи Б.** Социальная психология агрессии. Спб.: Питер, 2003, - 64 с.

12. **Марченко Г.И., Носков И.А.** Имидж в политике. М.: Владос, 1997, - 131 с.

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри протокол № ____
від «__» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

Практичної психології _____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Аркуш обліку змін

№ з/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача